

Πρωτ. Βασιλείου Α. Γεωργοπούλου

Λέκτωρος Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ἡ Θεοσοφία ἔχει χαρακτηριστεῖ πολύ σωστά ἀπό τούς Α. Fincke- Μ. Röhlmann ὡς ἡ «μητέρα τοῦ σύγχρονου Ἐσωτερισμοῦ» καί ἐπιπλέον εἶναι ἡ μήτρα ἀπό τήν ὁποία προήλθαν καί τροφοδοτήθηκαν, κατά τρόπο συστηματικό, πολλές νεότερες ἀποκρυφιστικές κινήσεις.

Ἡ παρουσία τοῦ ἐν λόγῳ ἀποκρυφιστικοῦ καί συγκρητιστικοῦ συστήματος στόν ἑλληνικό χῶρο, γιά πρώτη φορά, μαρτυρεῖται τόν 19ο αἰώνα μέ τήν ἴδρυση, τό ἔτος 1879, στήν Κέρκυρα τῆς πρώτης Θεοσοφικῆς Στοᾶς μέ τήν ὀνομασία «Ἴονική Στοά». (βλ. Πρωτ. Βασιλείου Α. Γεωργοπούλου, *Ἡ Ἱστορία τοῦ Ἐσωτερισμοῦ στην Ελλάδα*, Αθήνα 2007, σ.11-12).

Τά πρώτα μέλη τῆς «Ἴονικῆς Στοᾶς» θά εἶναι Ἕλληνες καί ἀλλοδαποί. Τήν συγκεκριμένη περίοδο ὁ ἀριθμός τῶν μελῶν τῆς ὑπῆρξε ἐξαιρετικά μικρός καί ἂν κρίνουμε ἀπό τό ἀποτέλεσμα ἡ διάδοση τῆς Θεοσοφίας στήν Ἑλλάδα δέν προχώρησε ἰκανοποιητικά μέ ἀποτέλεσμα ἡ ἐν λόγῳ Στοά νά παρακμάσει καί νά κλείσει.

Ἡ δεύτερη συστηματική προσπάθεια γιά νά διαδωθεῖ περαιτέρω ἡ Θεοσοφία στήν Ἑλλάδα ἀρχίζει τόν εἰκοστό αἰώνα τήν περίοδο τοῦ Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Τό 1914 θά ἰδρυθεῖ στήν Ἀθήνα ἡ Στοά «Ἑρμῆς» καί τό 1915 ἡ Στοά «Ἀπόλλων». Ὁ ἀριθμός τῶν μελῶν καί αὐτή τήν περίοδο θά παραμείνει μικρός πλὴν ὅμως θά συμμετέχουν καί ἄνδρες καί γυναῖκες. Καί αὐτή ὅμως ἡ προσπάθεια δέν τελεσφόρησε ἐπί μακρόν καθώς ἤδη τό 1920 καί οἱ δύο αὐτές Στοές εἶχαν ἀδρανοποιηθεῖ.

Ἡ τρίτη προσπάθεια, ἡ ὁποία εἶχε καλύτερα ἀποτελέσματα, γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς Θεοσοφίας στήν Ἑλλάδα ἀρχίζει τή δεκαετία τοῦ 1920. Τήν περίοδο αὐτή θά ἰδρυθοῦν νέες Στοές, ὁ «Πλάτων» τό 1923, «Πυθαγόρας» τό 1924, «Ἀθηνᾶ» τό 1924, «Μπλαβάτσκι - Ὀλκοττ» τό 1925, «Ὀρφεύς» τό 1927, «Μαϊτρέγια» τό 1928, «Σωκράτης» τό 1928.

Τὴν ἴδια δεκαετία οἱ ἑλληνικὲς Θεοσοφικὲς Στοῆς θὰ συσχετιστοῦν μὲ τὴ Θεοσοφικὴ Ἑταιρεία τῆς Γαλλίας, θὰ ἀρχίσουν μεταφράσεις βασικῶν θεοσοφικῶν ἔργων, θὰ ἰδρυθεῖ τὸ 1925 ἢ « Ἐνώσις τῶν Ἑλληνικῶν Θεοσοφικῶν Στοῶν » ἐνῶ ἐπισημῶς τὸ ἑλληνικὸ τμῆμα τῆς ὡς παράρτημα θὰ ἀναγνωριστεῖ διεθνῶς τὸ 1928.

Μετά τὸ Β' Παγκόσμιον πόλεμον κάποιες Στοῆς θὰ ἀδρανοποιηθοῦν, ἐνῶ θὰ δημιουργηθοῦν νέες, ὅπως « Ἐλευθέρα Σκέψεις », « Ἀλκυὼν », « Ἄρτεμις », « Νιρβάνα », « Μπεζάντ », καὶ « Πυθαγόρας » στὴ Θεσσαλονίκη, « Ἥλιος », « Κων. Μελισσαρόπουλος ». Τὸ 1956 θὰ ἐκδοθεῖ γιὰ πρώτη φορά τὸ ἰδεολογικὸ ὄργανο τῆς ἑλληνικῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρείας τὸ περιοδικὸ « Ἴλιός ».

Τὸ τελευταῖο τέταρτο τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα θὰ ὑπάρξει μία διάσπαση μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν τῆς Θεοσοφίας στὴν Ἑλλάδα δημιουργώντας ἓνα ἐπιπλέον δικό τους θεοσοφικὸ κλάδο. Δέν εἶναι ἐπίσης τυχαῖο τὸ γεγονός, ὅτι τὸν εἰκοστό αἰῶνα, ἐπιφανεῖς Τέκτονες, ὑπῆρξαν βασικά στελέχη τῶν θεοσοφικῶν Στοῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ὁλοκληρώνοντας τὴ σύντομη αὐτὴ ἀναφορὰ μας πρέπει νὰ ἐπισημάνουμε, τὸ ἰδιαίτερος θετικὸ γεγονός, ὅτι στὸν ἑλληνικὸ χῶρον, μέχρι σήμερον, ἡ ἀπήχηση τοῦ ἐν λόγῳ ἀποκρυφιστικοῦ συστήματος εἶναι ἐξαιρετικὰ μικρὴ.